

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Obrony
Narodowej**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ I NATO
(NR 4)
z dnia 30 września 2021 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Obrony Narodowej

– podkomisji stałej do spraw współpracy z zagranicą i NATO (nr 4)

30 września 2021 r.

Podkomisja stała do spraw współpracy z zagranicą i NATO, obradująca pod przewodnictwem posła **Cezarego Grabarczyka (KO)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– prezentacja i omówienie zasadniczych założeń szwedzkiej polityki bezpieczeństwa w kontekście rozwoju współpracy z NATO i relacji z Federacją Rosyjską.

W posiedzeniu udział wzięli: jego ekscelencja **Stefan Gullgren** ambasador Królestwa Szwecji wraz ze współpracownikami, **Marek Kręt** naczelnik wydziału w Departamencie Polityki Bezpieczeństwa w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, **Ziemowit Waligóra** główny specjalista w Departamencie Bezpieczeństwa Międzynarodowego w Ministerstwie Obrony Narodowej oraz **Emilia Kunikowska** asystentka przewodniczącego Komisji Obrony Narodowej.

W posiedzeniu wziął udział pracownik Kancelarii Sejmu: **Kamil Strzępek** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Otwieram 4. posiedzenie podkomisji stałej do spraw współpracy z zagranicą i NATO. Witam przybyłych posłów, członków podkomisji oraz posłów z Komisji Obrony Narodowej. W szczególności witam dzisiejszego gościa honorowego, jego ekscelencję Stefana Gullgrena, ambasadora Królestwa Szwecji oraz towarzyszącego mu pułkownika Ulfa Jonssona, attaché obrony w Ambasadzie Królestwa Szwecji. Witam także pana Ziemowita Waligórę, głównego specjalistę w Departamencie Polityki Bezpieczeństwa Międzynarodowego w Ministerstwie Obrony Narodowej oraz pana Marka Kręta naczelnika wydziału w Departamencie Polityki Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Tłumaczem będzie pani Katarzyna Waszkowiak.

Szanowni państwo, pracujemy w reżimie sanitarnym wynikającym z ograniczeń covidowych. Ale – zgodnie z przyjętą zasadą – mówcy, w szczególności ci, którzy korzystają także z okularów, mogą podczas wystąpienia i korzystania z mikrofonu, zdejmować maseczki. To nie jest obowiązek. To jest prawo.

Tematem dzisiejszego posiedzenia jest prezentacja i omówienie zasadniczych założeń szwedzkiej polityki bezpieczeństwa w kontekście rozwoju współpracy z NATO i relacji z Federacją Rosyjską. O szwedzkiej armii, o szwedzkich siłach zbrojnych wiemy w Polsce stosunkowo niewiele. Niech dowodem na to będzie fakt, że szukając danych o stanie liczebnym szwedzkich sił zbrojnych znalazłem dość rozbieżne dane. Jedne wskazują na 37 czy prawie 38 tys. żołnierzy, a drugie na 15 tys. Jedno jest pewne, że w grudniu ub. r. została podjęta ustawa o podwojeniu stanu liczebnego sił zbrojnych. Dzisiejsze spotkanie na pewno rozwieje te wątpliwości. Proszę jego ekscelencję ambasadora o przedstawienie zasadniczych założeń szwedzkiej polityki bezpieczeństwa w kontekście rozwoju współpracy z NATO i relacji z Federacją Rosyjską.

Ambasador Królestwa Szwecji w Polsce Stefan Gullgren:

Panie przewodniczący, bardzo dziękuję. Proszę pozwolić mi rozpocząć od podziękowania za zaproszenie na to spotkanie. Zanim przejdę do omawiania szwedzkiej polityki obronnej i przedstawię ją szczegółowo, chciałbym omówić szwedzką politykę bezpieczeństwa, bo to ona stanowi podstawę naszej obronności. Obecnie doświadczamy największej potrzeby wspólnej polityki, wspólnego podejścia do bezpieczeństwa. Nigdy wcześniej nie było tak wielkiej potrzeby w tym obszarze. Bezpieczeństwo możemy zagwarantować tylko wtedy, kiedy będziemy współpracować z innymi. Tylko wtedy możliwe jest wypracowanie demokracji, poszanowanie praw człowieka i zapewnienie praworządności. Siłą relacji dwustronnych i wielostronnych jest międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo. Dlatego ONZ stanowi podstawę szwedzkiej polityki w tym zakresie.

Szwedzkie polityki bezpieczeństwa, zagraniczna i rozwoju są ze sobą wzajemnie powiązane i nawzajem się uzupełniają i wzmacniają. Na świecie obserwujemy coraz więcej konfliktów. Ich liczba się zwiększa. Są to także konflikty, które coraz dłużej trwają. Oprócz konsekwencji, które mają te konflikty dla bezpieczeństwa na całym świecie, prowadzą one także do poważnych konsekwencji, jeśli chodzi o sytuację humanitarną. Z tego powodu Szwecja jest zaangażowana i zobowiązuje się do przekazania 1% Produktu Krajowego Brutto na poprawę sytuacji humanitarnej. Dla nas najważniejszym elementem polityki bezpieczeństwa jest poprawa standardu życia osób, które zmagają się z biedą i trudną sytuacją życiową. Bierzymy także udział w operacjach obrony cywilnej i wojskowej w Afganistanie, Iraku, w Mali i na Ukrainie. Nasze zaangażowanie w tych obszarach, to ważna część wzmacniająca naszą politykę bezpieczeństwa, której podstawą jest solidarność.

Jeśli chodzi o sytuację międzynarodową uważamy, że poważnym zagrożeniem na arenie międzynarodowej jest zagrożenie atomowe. Z tego powodu wspieramy rozbrojeniowe wysiłki ONZ. Musimy także pamiętać o tym, że na świecie powstają nowe systemy broni, np. broń autonomiczna. Takie systemy są niezgodne z prawem międzynarodowym i należy unikać stosowania, a także zapobiegać ich rozprzestrzenianiu się na świecie. Wspieramy wszelkie inicjatywy i uważamy je za ważne. Panie przewodniczący, szwedzka polityka bezpieczeństwa trwa i ma solidne podstawy. Nasz brak uczestnictwa w sojuszach dobrze się sprawdza w naszej sytuacji i przyczynia się do stabilizacji i bezpieczeństwa na północy Europy. Wymaga to aktywnego oraz szerokiego działania na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, a także wzmocnionej współpracy w zakresie obronności.

Będziemy przyczyniać się do długofalowej stabilności i do bezpieczeństwa w naszej części Europy. Szwecja nie pozostanie bierna, jeśli inne państwo członkowskie Unii Europejskiej albo państwo nordyckie doświadczy katastrofy lub ataku. Oczekujemy, że te państwa postąpią tak samo, jeśli coś podobnego przydarzy się Szwecji. Musimy być w stanie dawać, ale i przyjmować wsparcie – wojskowe i cywilne. Podstawą polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Szwecji jest spójność Unii Europejskiej i współpraca w tym obszarze z państwami nordyckimi, bałtyckimi, z ONZ, z OBWE i NATO. Niezbędne są silne relacje transatlantyckie, żeby zapewnić bezpieczeństwo i dobrobyt Europy. Wierzimy, że dotyczy to także Stanów Zjednoczonych. Dla Szwecji najważniejsze są wydarzenia na globalnej scenie, ale także w Unii Europejskiej. W świecie, w którym jest tak wysoki stopień niepewności, Unia Europejska musi dawać silny sygnał na rzecz pokoju, praw człowieka, praworządności i demokracji.

Wyzwania, na które Unia Europejska natrafiła w swoim wschodnim sąsiedztwie są największe od kilku lat. Zaangażowanie Unii Europejskiej, także poprzez Partnerstwo Wschodnie, być może nigdy nie było tak ważne jak jest teraz. W 2021 r. Szwecja objęła przewodnictwo OBWE. Jako przewodniczący tej organizacji zapewniamy porządek bezpieczeństwa w Unii Europejskiej, a także poszanowanie praw międzynarodowych i karty praw ONZ. Pragniemy podkreślić, jak ważny jest związek między demokracją, prawami człowieka i praworządnością, a bezpieczeństwem wewnątrz państw, a także w relacjach między nimi. W Górskim Karabachu, na Ukrainie, w Gruzji i w Naddniestrzu nadal tlą się nierozwiązane konflikty. Widzimy je jako poważne wyzwania. Są one ważne nie tylko dla Unii, ale i dla nas – dla Szwecji. Szwecja popiera prawo Ukrainy do suwerenności i integralności terytorialnej, a także prawo każdego państwa do kształtowania jego poli-

tyki bezpieczeństwa. Zatem potępiamy rosyjską agresję na Ukrainę i bezprawną aneksję Krymu. Te naruszenia międzynarodowego porządku prawnego są podstawą do sankcji wobec Rosji.

Tam, gdzie mamy wspólne interesy, możemy i powinniśmy współpracować z Rosją. Przykładem jest Rada Państw Bałtyckich. Jednocześnie jesteśmy zaniepokojeni wydarzeniami w obszarze praw człowieka, a także poszanowania praw społeczeństwa obywatelskiego, które występują w Rosji i naruszeniami międzynarodowego porządku prawnego. Niepokojące są także rosnące represje na Białorusi. Nie do przyjęcia są sfałszowane wybory i przemoc stosowana przez Białoruś wobec swoich obywateli. Dlatego Szwecja wraz z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej wprowadziła „celowane” sankcje wobec Białorusinów.

Panie przewodniczący, jest jasne, że sytuacja bezpieczeństwa w sąsiedztwie Szwecji i Unii Europejskiej pogorszyła się w ostatnim czasie. Zagrożenia wobec Szwecji stają się bardziej rozległe i bardziej skomplikowane. W odpowiedzi Szwecja będzie wzmacniać swoją międzynarodową politykę obrony. Współpraca w obszarze bezpieczeństwa i obronności zwiększy zdolność Szwecji do odpowiedzi wojskowej w przypadku ataku. Naszym celem w tym obszarze jest wzmocnienie współpracy z takimi państwami, jak Finlandia i inne państwa nordyckie, z Unią Europejską, a także wzmacnianie więzi transatlantyckiej poprzez NATO. W naszej opinii Europa powinna podejmować wysiłki na rzecz zacieśnienia współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa wśród państw Unii Europejskiej i zwiększania ich zdolności do współpracy.

Celem Unii Europejskiej w prowadzeniu wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony jest zwiększenie zdolności do reagowania, a także zapewnienie większej zdolności do reagowania na kryzysy cywilne i wojskowe. Ważną częścią szwedzkiej polityki bezpieczeństwa i obrony jest współpraca z NATO. Jest to główny element, który pozwala Szwecji zwiększać swoją zdolność do obrony narodowej, a także do przeprowadzania operacji w swoim sąsiedztwie. Szwecja bierze udział w ćwiczeniach NATO. To pokazuje, że bierze odpowiedzialność za to, co dzieje się w jej sąsiedztwie, że zwiększa swoją zdolność, a także możliwości współpracy.

Status, jakim cieszy się Szwecja, partnera o wzmocnionych możliwościach współpracy, to bardzo ważny element współpracy. To pokazuje, że Szwecja ma wyjątkowe, indywidualne partnerstwo z NATO. Jesteśmy także członkiem innych podmiotów współpracy w zakresie obronności. W 2019 r. Szwecja przystąpiła do francuskiej inicjatywy, do Europejskiej Inicjatywy Interwencyjnej. W 2018 r. przystąpiliśmy do inicjatywy na rzecz zwiększania europejskiej zdolności militarnej. Jesteśmy członkiem wspólnych sił ekspedycyjnych, którym przewodniczy Wielka Brytania. Wraz z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej istotność tego ciała, czyli wspólnych sił ekspedycyjnych, jeszcze wzrosła. Uważamy, że istotne jest rozszerzanie i wzmacnianie podobnych więzi z Wielką Brytanią. Jedną z takich grup jest Grupa Północna, która także powstała z inicjatywy Wielkiej Brytanii w 2010 r. Polska także do niej należy.

W Szwecji panuje ogólna zgoda co do tego, że powinniśmy pogłębić naszą współpracę z państwami nordyckimi. Pomaga to zwiększyć zdolności wojskowe Szwecji, ale także zwiększyć zdolności wojskowe w jej sąsiedztwie. Pozwala to państwom nordyckim współpracować i zapewniać bezpieczeństwo regionalne. Najszerzej zakrojona współpraca Szwecji w zakresie polityki obrony i bezpieczeństwa, to współpraca z Finlandią. W ostatnich latach ta współpraca została znacząco pogłębiona. Memorandum, porozumienie podpisane w 2018 r., ustanawiające te dwustronne relacje z Finlandią, zapewnia współpracę w czasach pokoju, w przypadku kryzysu, ale także w czasie wojny. Jednym z głównych celów tego porozumienia było umożliwienie wspólnych działań wojskowych.

Ponieważ teraz mamy swobodę nawiązywania współpracy i przeprowadzania wspólnych działań wojennych z Finlandią, próg dla kryzysów i działań wojennych został podniesiony. Szwecja ma aktywną współpracę z Francją, z Niemcami i z Wielką Brytanią zarówno w zakresie ćwiczeń wojskowych, jak i współpracy na rzecz zwiększania zdolności wojskowych. Niezwykle ważna jest dla nas nasza dwustronna współpraca ze Stanami Zjednoczonymi. Podzielamy wspólne zainteresowanie zwiększaniem naszej zdolności do wspólnego działania w sytuacjach kryzysowych. W 2016 r. podpisaliśmy deklarację

o tym, że zamierzamy podjąć współpracę w 5 głównych obszarach. To interoperacyjność, szkolenia i ćwiczenia, zbrojenia, badania i rozwój oraz operacje przeprowadzane przez wiele państw. W 2018 r. podpisaliśmy podobną deklarację – tym razem trójstronną – między Szwecją, Finlandią i Stanami Zjednoczonymi o pogłębionej współpracy.

Współpraca między Szwecją a Polską w tym obszarze jest dobra. Jest duży potencjał, żeby się rozwinęła. Podzielamy tę samą ocenę odnośnie do przyczyn i sytuacji, w której pogarsza się porządek bezpieczeństwa w Europie, także w naszej części Europy. Mamy także podobny pogląd na to, jaka powinna być adekwatna odpowiedź na naruszenia prawa międzynarodowego oraz na nawiązywanie współpracy. Nasza wspólna współpraca w zakresie sąsiedztwa, na którą dowodem jest Partnerstwo Wschodnie założone przez Polskę i Szwecję w 2008 r. pokazuje, że jest to priorytet. Mamy ten sam pogląd na to, jak będzie się rozwijała europejska polityka bezpieczeństwa i obrony, jaka powinna być wizja tej polityki. Umowa ramowa w zakresie bezpieczeństwa, podpisana przez Szwecję i Polskę w 2015 r., to dobra podstawa do rozbudowy tych relacji, do pogłębienia naszej współpracy.

Panie przewodniczący, w sytuacji, w której pogarsza się stan bezpieczeństwa w Europie, także w naszym sąsiedztwie, w momencie, kiedy działamy na rzecz współpracy narodowej, Szwecja stoi u progu historycznej inwestycji w swoje bezpieczeństwo i obronność i to zarówno, jeśli chodzi o obronę cywilną, jak i wojskową. W skrócie, ponownie zamierzamy wprowadzić koncepcję obrony totalnej. Podstawą tej koncepcji i to, co leży u podstaw tego myślenia czy punktem startowym koncepcji obrony totalnej jest to, że jeśli Szwecja padnie ofiarą ataku, będzie się bronić i odpowie wszystkimi swoimi siłami zbrojnymi przy wsparciu swoich obywateli. Nasza odpowiedź na atak będzie zdecydowana. W tym celu musimy tak zaprojektować system obrony totalnej, żeby Szwecja była w stanie zareagować na atak, a także na wszelkie zdarzenia wojenne na jej terytorium.

Obrona totalna Szwecji ma pełnić funkcje odstraszające dzięki swojej sile. Dzięki temu, że będzie świadczyć o tym, że jesteśmy gotowi do odparcia ataku. Musi odstraszać wszelkie próby zaatakowania Szwecji i przejęcia nad nią kontroli. To będzie wymagało wzmocnionej struktury sił wojskowych, która właśnie się tworzy. Ta struktura musi być odporna. To musi być struktura, która zapewni równowagę między siłami wspierającymi i bojowymi. W tym celu w przyszłości zwiększymy nasze nakłady na obronność. W nadchodzących latach ten wzrost będzie wynosił ok. 2,7 mld euro rocznie, aż osiągniemy pułap 8,9 mld euro w 2025 r. Będzie to odpowiadało wzrostowi nakładów na obronność o 45% w porównaniu do 2020 r., a o 95% od 2015 r. To oznacza, że w ciągu 10 lat podwoimy nasze nakłady na obronność. Siedzący obok mnie pułkownik Ulf Jonsson przedstawi więcej szczegółów na temat tego, w jaki sposób będziemy rozbudowywać nasze siły zbrojne w Szwecji.

Jeszcze w słowie końcowym chciałbym podać kilka informacji o tym, jak będziemy wzmacniać cywilną obronność. Jednym z komponentów koncepcja obrony totalnej, o której mówiłem, jest właśnie obrona cywilna, a więc zaangażowanie całego społeczeństwa. Stworzenie silnej obrony cywilnej potrwa wiele lat, ponieważ wymaga wielu działań na rzecz zwiększania zdolności cywilnych. Istotnym elementem wzmacniania zdolności cywilnych do zapewnienia społeczeństwu możliwości bronięcia się będzie kampania informacyjna, a także działania na rzecz zapewnienia cyberbezpieczeństwa. W tym celu założyliśmy centrum cyberbezpieczeństwa, które ma zmniejszać wpływ i eliminować wszelkie wrogie zagrożenia w dziedzinie cyberbezpieczeństwa. Oczywiście rozumie się samo przez się, że zwiększymy także nasze nakłady na obronność cywilną. Panie przewodniczący, za pana zgodą przekażę głos panu pułkownikowi.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję bardzo panu ambasadorowi. Poproszę panią tłumacz o skorzystanie z sąsiedniego miejsca, bo wówczas panu pułkownikowi będzie wygodniej. Po tym małym manewrze logistycznym oddaję panu pułkownikowi głos. Bardzo proszę.

Attaché obrony w Ambasadzie Szwecji w Polsce płk Ulf Jonsson:

Panie przewodniczący, bardzo dziękuję. Pan ambasador podał już pewne informacje. Postaram się uszczegółowić to, w jaki sposób będziemy wzmacniać nasze siły zbrojne.

Jak już powiedziano, nie ulega wątpliwości, że sytuacja w obszarze bezpieczeństwa pogorszyła się. Dlatego tak ważne jest zwiększenie zasobów wojskowych i cywilnych. Jak powiedziano, Szwecja zwiększy swoje nakłady na obronność. Będzie to największa podwyżka od lat 50 XX wieku. Obecna ustawa, która reguluje działania na rzecz obronności Szwecji, obejmuje okres od 2021 r. do 2025 r., przy czym dotyczy także perspektywy czasowej od 2026 r. do 2030 r.

Co to oznacza? W skrócie oznacza to zwiększenie zdolności do obrony wojskowej, a także do operacji w czasie wojny, zakup nowego sprzętu, a także utworzenie 5 nowych regimentów, podwojenie liczby nowych rekrutów do wojska i pogłębienie współpracy. Jeśli chodzi o obronę cywilną, najważniejsza jest tutaj zwiększona odporność. To, jeśli chodzi o najważniejsze funkcje społeczne. Dotyczy to takich kwestii, jak obrona obywateli, zapewnienie opieki medycznej, zapewnianie dostępu do żywności i wody pitnej, ale także transport, dostęp do energii i komunikacji elektronicznej. Omówię także główne zadania stojące przed obronnością wojskową w Szwecji. Po pierwsze, obronić Szwecję przed atakiem zbrojnym. Po drugie, zapewnić integralność terytorialną, a także suwerenność Szwecji oraz sytuację wewnętrzną. Zwiększać naszą zdolność do obrony poprzez udział w różnych międzynarodowych operacjach wspierających w czasie pokoju. Chronić nasze społeczeństwo oraz funkcje, jakie pełni, nie tylko w czasie pokoju, ale także w czasie kryzysu.

Wracam do ustawy, o której już mówiłem, regulującej obronność Szwecji i do jej głównych założeń. Należy zwiększyć wytrzymałość, a także zdolność operacyjną. Zapewnić równowagę pomiędzy jednostkami bojowymi i wspierającymi. Wprowadzenie nowej organizacji sił zbrojnych rozpocznie się w 2021 r. i będzie trwało w latach 20. XXI wieku. Całkowita liczebność sił zbrojnych w czasie wojny zwiększy się z 60 tys. do 90 tys. do 2030 r. do 2050 r. podniesiemy także liczbę osób, które będą powoływane do wojska i będą przechodziły szkolenie wojskowe. Ta liczba wzrośnie z 4 tys. do 8 tys. rocznie. Jeśli chodzi o wojsko, zorganizujemy 3 brygady zmechanizowane na południu Szwecji. Zorganizujemy także brygadę kadrową w obszarze stolicy, czyli Sztokholmu. Wzmocnimy także jednostki na wyspie Gotlandia. Utworzymy także poziom dywizji z jednostkami wspierającymi, a także 2 nowe bataliony artyleryjskie na poziomie dywizji. Jeśli chodzi o marynarkę wojenną, będziemy mieli nowe okręty podwodne – docelowo będzie 5 takich okrętów – a także nowe okręty bojowe operujące na powierzchni, jeden nowy batalion amfibii w rejonie Goeteborgu i jeden nowy morski batalion logistyczny.

Jeśli chodzi o siły powietrzne, będzie to 6 szwadronów bojowych, wyposażonych w samoloty JAS 39. Zwiększymy liczbę pocisków powietrze-powietrze. W przyszłości będzie także nowa rakietą przeciwko okrętom morskim. Aby tak dalece zwiększyć szwedzkie zdolności wojskowe, niezbędne będzie rozbudowanie organizacji wojskowej Szwecji, którą mamy w czasie pokoju. Nowe jednostki są niezbędne z powodów geograficznych, a także ze względów szkoleniowych. Obecność wojskowych w całym kraju zwiększy poparcie społeczeństwa. Jak już powiedziałem wcześniej, będziemy mieli 5 nowych regimentów oraz 1 nowy szwadron powietrzny. Regiment rangerów na północy, regiment amfibii w Goeteborgu, szwadron powietrzny w Uppsali, na północ od Sztokholmu, 2 regimenty piechoty w środkowej części Szwecji i nowy regiment artylerii na południu Szwecji.

Ostatnią rzeczą, o której chcę powiedzieć, jest decyzja szwedzkiego rządu, która została podjęta w marcu 2017 r., o wznowieniu powszechnego poboru do wojska. Pobór byłby neutralny ze względu na płeć. Uważamy, że to jest jedyne rozwiązanie. To jest jedyny sposób, żeby zapewnić odpowiednią liczbę osób w naszych siłach zbrojnych. Jak już powiedziałem, ale chciałbym to podkreślić jeszcze raz, bo warto, w tej chwili mam rocznie 4,5 tys. nowych osób, które dołączają do wojska na skutek poboru. Ta liczba wzrośnie do 18 tys. do 2025 r. Nie jest łatwo przyswoić sobie tyle szczegółów na raz, dlatego przygotowałem slajdy i zachęcam do korzystania z nich. Znajdują się tutaj także moje dane kontaktowe, gdyby chcieli się państwo ze mną skontaktować i uzyskać więcej informacji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję bardzo panu pułkownikowi za wyczerpujące informacje. Także referat pana ambasadora pokazał nam założenia polityki obronnej Szwecji i założenia tego wielkiego wysiłku, jaki Szwecja zamierza podjąć, żeby zwiększyć swoje zdolności obronne. Otwieram dyskusję. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Bardzo dziękuję. Szanowny panie ambasadorze, szanowny panie pułkowniku, poseł Piotr Kaleta z Wielkopolski, z Kalisza. Jeśli państwo pozwolą, chciałbym zapytać o kilka kwestii, które niewątpliwie mają też charakter oceniający bieżącą sytuację polityczną i militarną w naszej części Europy. Przede wszystkim, czy szanowny pan ambasador i pan pułkownik dostrzegaliby podniesienie bezpieczeństwa państwa kraju poprzez przystąpienie do struktur północnoatlantyckich? Czy rząd Szwecji w ogóle bierze to pod uwagę? Druga kwestia dotyczy tego, co się w tej chwili dzieje na granicy polsko-białoruskiej. Czy państwo dostrzegają w tym również potencjalne zagrożenie dla swojego kraju? Biorąc pod uwagę to, że jest dość spora grupa osób, które były imigrantami w Szwecji, mają państwo poczucie zachowania bezpieczeństwa wewnętrznego?

Jeżeli państwo pozwolą, to jeszcze ostatnia kwestia, dotycząca wypowiedzi pana pułkownika. Pan pułkownik był łaskaw wspomnieć, że Szwecja będzie uruchamiała ponownie czy już uruchomiła pobór powszechny. Chciałbym dopytać, jak długo trwa przygotowanie żołnierzy? Jak długo trwa służba w wojsku? Czy do podjęcia takich kroków muszą państwo wykorzystać podniesienie bazy infrastrukturalnej poprzez tworzenie bądź pozyskiwanie struktur pod wojskowe koszary? Bardzo dziękuję państwu, bardzo dziękuję pani.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Czy pan ambasador zechce odpowiedzieć?

Ambasador Królestwa Szwecji w Polsce Stefan Gullgren:

Bardzo dziękuję za pytania. Jeśli chodzi o pytanie pierwsze, chciałbym przypomnieć kontekst, w którym funkcjonuje nasza polityka bezpieczeństwa. Mamy ją już od ok. 200 lat. Podstawą naszej polityki bezpieczeństwa jest to, że Szwecja powinna pozostawać poza wszelkimi sojuszami wojskowymi. Wynika to z historii Szwecji. Ta decyzja ma tło historyczne, które wynika z okresu, w którym Szwecja znajdowała się w stanie wojny przez jakieś 300 lat. Polityka bezaliansowości znalazła swoje odzwierciedlenie także podczas „zimnej wojny”, kiedy zachowaliśmy neutralność. Czasem prowadzi to do nieporozumień, na skutek których nasza polityka jest uznawana za politykę neutralności i do tego, że wciąż jesteśmy uważani za państwo neutralne.

Jednak to nie jest prawda. To nie jest nasz przypadek, ponieważ koncepcja neutralności nie ma sensu w obecnym kontekście. Jesteśmy członkiem Unii Europejskiej, a Unia Europejska, to unia polityczna. To jest unia polityczna, która ma swój wymiar bezpieczeństwa i obrony, ale także solidarności. Jesteśmy zobowiązani do przestrzegania solidarności. W związku z tym ogłosiliśmy naszą własną deklarację. Przywołałem tę doktrynę dla Szwecji, że Szwecja nie pozostanie bierna, jeśli zostanie przypuszczony atak na jakiekolwiek państwo członkowskie Unii Europejskiej albo państwo nordyckie. Jednak z naszego kontekstu historycznego wynika, że byłby to dla nas olbrzymi krok, żeby zmienić politykę i podejście, które kierowało nami przez ostatnie 200 lat.

To odzwierciedla także opinia publiczna w Szwecji. Od czasu do czasu pytamy naszych obywateli, co sądzą na temat przystąpienia do NATO. Jest spora mniejszość, która jest za, spora mniejszość, która jest na nie, a reszta nie wie. Stanowisko naszego rządu jest następujące. Szwecja nie stara się przystąpić do NATO i będzie kontynuować swoją politykę pozostawania poza wszelkimi sojuszami, swoją politykę bezaliansowości. Cztery partie, które obecnie zasiadają w parlamencie, chciałyby dodać taką możliwość – możliwość starania się o członkostwo w NATO. Jednak ja osobiście nie widzę większej różnicy między stanowiskami tych frakcji, a stanowiskiem rządu. Nie ma żadnego traktatu. Nie ma takiego zapisu w konstytucji, który uniemożliwiłby nam starania się o członkostwo. Jesteśmy już – jak mówiłem – członkiem unii politycznej.

Natomiast najważniejsze w naszej obecnej polityce bezpieczeństwa jest to, że sami decydujemy o naszej przyszłości. Sami kształtujemy naszą politykę bezpieczeństwa. To, co w tej chwili robimy w naszej polityce bezpieczeństwa i obrony, to – oczywiście – działamy w naszym interesie, w interesie Szwecji. Ale naszym dążeniem jest zapewnianie bezpieczeństwa w naszej części Europy. Mamy 2 metody, które pozwalają nam to osiągać. Po pierwsze, jest to bliska współpraca z naszymi partnerami, czyli z NATO, a także z poszczególnymi państwami członkowskimi NATO. Druga, to inwestycje i ten wzrost nakładów, które zamierzamy wprowadzić. Ten bezprecedensowy wzrost nakładów, ta niespotykana zmiana, to wzmocnienie naszych struktur wojskowych, spotykają się z bardzo szerokim poparciem.

Drugie pytanie dotyczyło migrantów i sytuacji na granicy z Białorusią. Chcę rozpocząć swoją wypowiedź od tego, że nie mamy złudzeń, o co tutaj naprawdę chodzi. Doskonale wiemy, dlaczego ci imigranci znaleźli się w tej części Europy. Wiemy też, jak istotną rolę odegrał w tym reżim z siedzibą w Mińsku. Zdajemy sobie sprawę z tego, że jako Unia Europejska musimy jasno i wyraźnie dać do zrozumienia Mińskowi, że to jest niedopuszczalne. Że niedopuszczalne, że nie do przyjęcia jest to, żeby tworzyły się takie kanały przepływu migrantów. Tak, jak się teraz dzieje i jak to widzimy. Oczywiście migrantom przysługują prawa wynikające z międzynarodowego porządku prawnego, niezależnie od tego, gdzie się znajdują. Te prawa muszą być szanowane. Jestem pewien, że wszyscy się co do tego zgadzają.

Z tego powodu nie postrzegamy tego jako ryzyka czy zagrożenia dla naszego własnego bezpieczeństwa. Jednak widzimy, że jest to ryzyko dla nas, nasze wspólne ryzyko. Ryzyko dla Europy i dla naszego sąsiedztwa. Wykorzystywanie migrantów do celów politycznych, to kolejny element pogarszającej się sytuacji bezpieczeństwa. To byłoby niedopuszczalne. Zgadza się co do tego, że ta kwestia powinna być omawiana. Powinna się nią zająć Europa na szczeblu europejskim. Powinna wyraźnie i w sposób zdecydowany dać do zrozumienia Białorusi, Mińskowi, że takie działania nie będą tolerowane. Z pewnością to nie miałyby takiego efektu, że zrewidowalibyśmy sankcje wobec Białorusi w jakikolwiek sposób korzystny dla Mińska. Podsumowując wyrażę się może niezbyt dyplomatycznie. Powinniśmy wyraźnie im pokazać, że to, co próbują zdziałać się nie uda.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję bardzo. Czy pan przewodniczący?

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Jeszcze ja.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Jeszcze było trzecie pytanie?

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Tak.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Do pana pułkownika. Bardzo proszę, panie pułkowniku.

Attaché obrony w Ambasadzie Szwecji w Polsce płk Ulf Jonsson:

Jeśli chodzi o pytanie, które pan zadawał, podstawowe szkolenie dla zwykłego żołnierza trwa 9 miesięcy, a 12 miesięcy dla dowódcy drużyny albo dla specjalisty. Czy mogę prosić o powtórzenie drugiego pytania?

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Ależ oczywiście, panie pułkowniku. Chodziło mi o kwestie dotyczące nowej infrastruktury, o tzw. koszary. U nas tak się na to mówi.

Attaché obrony w Ambasadzie Szwecji w Polsce płk Ulf Jonsson:

Tak. Właśnie dlatego tak wolno wznawiamy regimenty. Dzisiaj mamy trochę szczęścia z infrastrukturą. Właśnie dlatego zwiększamy z 4 tys. do 5, do 6, do 7, do 8 i do 9.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję bardzo. Proszę o wyłączenie mikrofonu.

Posel Piotr Kaleta (PiS):

Jeszcze jedno pytanie uzupełniające.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Bardzo proszę.

Posel Piotr Kaleta (PiS):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Szanowna pani, jakby pani może dopytała, ile żołnierzy ma docelowo liczyć armia szwedzka?

Attaché obrony w Ambasadzie Szwecji w Polsce płk Ulf Jonsson:

Łącznie? 90 tys. Wliczając w to strażników (Home guard).

Posel Piotr Kaleta (PiS):

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję. Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Posel Michał Jach (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, panie ambasadorze, szanowni goście, Szwecja jest dla nas ważnym sojusznikiem. Mieszkamy w jednym regionie. Cieszę się, że Szwecja podobnie postrzega zagrożenia bezpieczeństwa, jak my, Polacy. Ważne są kontakty na szczeblu politycznym, ale i na szczeblu militarnym, które trwają. Myślę, że zwiększą się jeszcze bardziej, bo wiem, że nasze wojska specjalne chciałyby ćwiczyć razem z wojskami specjalnymi Szwecji. Ważna jest dla nas szwedzka deklaracja, którą pan przedstawił, że jeżeli wobec kogoś z sąsiadów Szwecji wystąpi takie zagrożenie, że będzie potrzebna pomoc, Szwecja jest gotowa wziąć w tym udział. Polska uważa podobnie. Zresztą w ubiegłym roku mieliśmy tego przykład w czasie wielkich pożarów w Szwecji. Nasi strażacy brali tam aktywny udział w gaszeniu pożarów. To było 2 lata temu.

Również nasza współpraca w różnych grupach politycznych, a także współpraca w Wielonarodowym Korpusie Północ-Wschód pokazują, że pomimo tego, że nie jesteśmy w jednym sojuszu, jeśli chodzi o bezpieczeństwo regionalne, możemy działać wspólnie. Dzisiejsze spotkanie potwierdza moją wiedzę, ale pewnie także wiedzę części moich kolegów. Bardzo się cieszę, że pan ambasador wraz z panem attaché potwierdzili to czy przedstawili. Jednak jako członek Komisji chciałem także przeprosić, że koledzy musieli nas opuścić, ale dzisiaj rzeczywiście mamy niezwykle intensywny czas. Planując to posiedzenie wydawało się, że będzie jednak więcej możliwości, żeby wszyscy członkowie Komisji wzięli w nim udział. Za to przepraszam. Ale bardzo dziękuję, bo to też było bardzo istotne, bo widać było, że nasi koledzy byli tym zainteresowani. Tak, że dziękuję, panie ambasadorze, również w swoim imieniu.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Pan przewodniczący nie zadał pytania i praktycznie zmierzał już do zamknięcia posiedzenia. Ale ja pozwolę sobie na jeszcze jedno krótkie pytanie. Nie ukrywam, że idea zaproszenia pana ambasadora na posiedzenie podkomisji zrodziła się w związku z docieraniem do nas informacji o toczącej się debacie w Szwecji. Sam pan ambasador o niej wspominał potwierdzając, że są ugrupowania, które sugerują, że Szwecja mogłaby stać się członkiem sojuszu. Dziękuję, bo ta sprawa została jednoznacznie nakreślona przez pana ambasadora. Ale pozostaję pod wielkim wrażeniem planów rozwoju sił zbrojnych Szwecji i planowanych inwestycji. W związku z tym mam pytanie. W porządku debaty publicznej była idea wspólnych zakupów okrętów podwodnych przez Polskę i Szwecję. Operujemy na tym samym akwenie. Ta idea obumarła, ale być może jest szansa na powrót. Szwecja zamierza powiększyć swoje siły o 5 okrętów podwodnych. Polska także wciąż ma w planach rozwój Marynarki Wojennej i wyposażenie jej w okręty podwodne. Czy istnieje możliwość podjęcia współpracy?

Ambasador Królestwa Szwecji w Polsce Stefan Gullgren:

Tak, oczywiście. Absolutnie tak. Jest taka możliwość. Być może państwo nie wiedzą, ale Szwecja produkuje okręty podwodne już od 1904 r. Projektujemy i produkujemy wła-

sne okręty podwodne. One mają doskonałe zdolności bojowe. To jest najwyższy poziom. W naszym strategicznym interesie leży to, żeby utrzymać tę zdolność do produkcji okrętów podwodnych. Jeśli zastanawiają się państwo, dlaczego tak jest, wystarczy spojrzeć na mapę. Okręty podwodne, to niezwykle skuteczny instrument działań wojennych na morzu. Dowodem na to jest to, że rząd, za zgodą parlamentu, złożył zamówienie na 2 nowe łodzie podwodne, aby rozbudować naszą marynarkę wojenną. Mieliśmy bardzo dobre rozmowy i dyskusje w sprawie współpracy w tym obszarze między Polską, a Szwecją. Oczywiście, to zależy od Polski. To Polska musi podjąć decyzję o składzie swojej Marynarki Wojennej i o tym, z jakich instrumentów, z jakich platform chce korzystać. Z całą pewnością jesteśmy otwarci na to, żeby kontynuować tę dyskusję.

To, co możemy zaoferować, to system okrętów wojennych, który jest zaprojektowany i stworzony do operacji na Morzu Bałtyckim. Jest to środowisko bardzo szczególne, zwłaszcza dla okrętów podwodnych. Polska, to także państwo, które leży w basenie Morza Bałtyckiego. Wydaje mi się, że jest to bardzo rozsądne, że ma to sens, żeby kontynuować dyskusje o bezpieczeństwie morskim i o systemach okrętów podwodnych. My jesteśmy otwarci.

Przewodniczący poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Bardzo dziękuję panu ambasadorowi, dziękuję panu pułkownikowi, że zechcieli panowie przyjąć zaproszenie. Rozumiem, że wyczerpaliśmy porządek dzisiejszego posiedzenia. Chyba wypowiedź pana ambasadora wiele nam wyjaśniła, jeśli chodzi o politykę obronną i o kwestie czy nieporozumienia związane z neutralnością Szwecji. Dziękujemy też panu pułkownikowi za informacje i przekazane slajdy. Na pewno będą cieszyły się sporym zainteresowaniem wśród członków Komisji.

Dziękuję zaproszonym gościom.

Zamykam posiedzenie.